

Mosane egy tetőtéri garzonban lakott, a ház kert felőli oldalán. A nyugalom és az ablak előtt magasodó gyönyörű fa miatt bérelte ki. Ideális hely volt ahhoz, hogy új könyve írásának szentelje magát. Nem volt semmi zaj, éppen

csak a nyárfa susogását és a madarak cérnavékony hangú énekét lehetett hallani, tehát kevés ürügy kínálkozott számára a szórakozottságra, eltekintve a napfény csil-

22 Sylvie Germain\*

## A NYÁRFA

logásától a fa meleg évszakokban ezüstös, ősszel pedig bíborszínű lombkoronájában.

A garzon télen volt a legvilágosabb, halvány fényben úsztak a falak és a padló, amikor a sima, rombusz alakú foltokkal tarkított, sötét törzsű nagy fa csupaszon állt.

Itt, ebben a néha árnyékos, néha homályosan fénylő helyiségben várt az ihletre, leste emlékezete, gondolatai és érzései legkisebb rezdüléseit is. De semmi nem mozdult benne, egyetlen lehetséges regényalak sem rajzolódott ki üres merengései horizontján, egyetlen kép sem nyert formát, egyetlen ötlet sem tört magának utat ködös elképzelésein át. Kezei órákon át tétlenül pihentek az íróasztalán, napról napra és estéről estére, ugyanolyan mozdulatlanul, mint a papírlapok és a tollak. A hely nyugalma, amely kezdetben olyannyira lenyűgözte, lassanként taszítóvá vált számára. Még a nyárfa is el-lenségesnek tűnt neki, csak eltakarni tudta előle a kilátást, miközben szaka-datlanul a saját növényi nótáját fújta, susogta.

Valóban túl régóta késlekedett már lendületet venni a könyv. Mosane soha nem tapasztalt még ilyen kudarcot. Sőt, ami rosszabb, tehetetlenség volt ez, és érezte, hogy sokáig fog tartani, beláthatatlanul sokáig.

Végül mégis lendületet vett valami, csak hogy nem benne, hanem odakint. Szél támadt, brutális szél, felhőket sodorva, tépve a fákat és a bokrokat. Mosane hallotta tompa füttyülését, és a benne megtelepedett makacs csend még élesebbé vált tőle, mint köszörűre feszülő kés. Lelógó karjai, mozdulatlan-ságba dermedve egy jegyzetömb két oldalán, halott madár szárnyainak tűntek, a papír pedig e madár színtelen hasának.

Az írás nem alvó állapotban volt benne, sokkal inkább kihunyni készült.

Szaggatottan kopogtak az ablaküvegen. Száz és száz merev ujj kopogott ide-geesen. Olyan volt, mintha a nyárfa félne az éjszakától, nehezen viselné a hi-deget, és szeretne bejutva menedéket találni a szobában. Abban a szobában, ahol világosság, meleg és egy íróasztalánál ülő nő volt.

Ám a látszat csalt – a mozdulatlan nő még a kintinél is keményebb éjszakába merült alá, kíméletlen hideg járta át, és tétlenül ült az asztalnál. Egy halott felett virrasztott. Az írás már semmilyen életjelet sem adott benne.

A fa azonban továbbra is csak kopogott az ablaküvegen, egyre sürgetőbben és erőszakosabban. Egészen megcsavarodott a szélben, amelytől már nem susogott, hanem szinte nyögött, zúgott és csatogott.

23

A szél pedig egyre hangosabban morajlott. Szélrohamok sora csapott le a kert fáira és bokraira, a ház tetejére és a falakra. Mit sem tudva Mosane függőben lévő könyvről. Arról a könyvről, amelyet nem írt meg, amelyet nem fog megírni, mert elhagyta a szavak hatalma. Elvesztette a nyelv mágiáját, megtört benne a varázslat, anélkül, hogy tudta volna, hogyan és miért jutott ide.

„Olyan ez – gondolta magában –, mint egy szerelem vége.” Egy nem közösen megélt vég, mert az egyik már nem szeret, közönyösen odébbáll, a másik pedig továbbra is szeret, örülten szeret, és képtelen belátni, hogy valójában sivatagba jutott. Az elhagyott fél a szeretett lény visszatértét várja, szenvedélyesen, az egész életét várakozással alakítja át. Olyan várakozással, amely spirálisan forog önmaga üressége körül. A szökevény elment másutt ünnepelni az életet, egy másik test mellett élvezni, és ebben az új élvezetben megfeledkezik a korábbiáról.

De hová tűnik az írás, amikor eltávolodik egy olyan valakitől, akit sokáig látogatott, amikor elhagy egy olyan testet, amelyben ott lakozott, belülről ölelte és magához szorította? Vajon valaki másért hagyja el az embert, a változás kedvéért, az új iránti vágyból, vagy azért, mert belefáradt a képzeletünkbe és a stílusunkba? Mosane-nak nem volt válasza erre, és a kérdés egyébként is ostoba volt. Nem volt már benne inspiráció, lendület, ez minden. Megvonta magát tőle az írás kegyelme.

Hatalmas csattanás hallatszott. Az ablak üvegszilánkok csörömpölése közepette tágra nyílt. A szél befújta a szobába, humusz, fakéreg, fű és tépett növények erős illatát árasztva. Nem esett, de érezni lehetett, hogy hamarosan elered; a hideg levegő páradús és nedves volt.

És a széllal együtt a nyárfa is behatolt a szobába. Egy ág, mint valamiféle óriásnak egy küzdelem során leszakadt karja, bezuhant a padlóra; útja során feldöntött egy fotelt, egy kis asztalt és néhány polcot, összetört minden arrafelé található tárgyat. Az ág legvége az asztalra esett, Mosane kezei közé, a jegyzetömb hófehér lapjaira, meggyűrve és bepiszkolva azokat.

Nem volt ideje megijedni, így menekülni sem. Akár meg is halhatott volna. De még csak meg sem sérült, éppen csak a bal keze karcolódott meg. Nézte az asztalon keresztben fekvő ágat; számos különböző méretű, hajtásokkal

teli kis ágacska terült el előtte. Nagyon kevés levél maradt rajtuk, megvörösödött foszlányai a nyárfá nem is oly régi pompájának, amelyek ellenálltak az őszi esőknek és az első fagyos téli éjszakáknak. Sőt még a viharoknak is. Nem volt már erejük rezegni, egészen gyűrötten lógtak. Mosane leszakított egyet, 24 óvatosan kisímította, ujja hegyével követte az erezetét és a csipkés szélét. A levelet simogatva eszébe jutottak régi idők hiedelmei és szokásai, amikor a fáknak és a növényeknek csodás gyógyító erőt tulajdonítottak, így például szalagot kötöttek a nyárfára, vagy pedig a törzsébe vajt lyukba krónikus lázban szenvedő beteg hajtincset, körömdarabját dugták, hogy a fára bízva enyhítsenek a baján. Ezért rezegtek hát szüntelenül a nyárfák levelei, hogy megszabadítsák az embereket a lázuktól és a nyugtalanságuktól. De mit tehetett ez a csonka ág Mosane-ért? Immár semmit, ugyanolyan kegyvesztett volt, mint ő.

Mosane egyenként kitépte a lapokat a jegyzettömbből, keskeny csíkokra vágta és ráakasztotta őket az ágra. Nem tudva könyvet írni, kis fehér papírokkal díszített egy letört ágat. Mint egy májuszfát, vagy egy karácsonyfát. Megalkotta a hallgatás nyárfáját.

Ekkor alig érezékelhetően, nagyon mélyen érezte magában, hogy finom remegés fut át zsidbadtságán. Nem csodás káprázat volt ez, nem is az ihlet visszatérének kezdete, pusztán egy hirtelen nagyon könnyű, felszabadult gondolat: fa is kínálkozhat regényalaknak, amikor már minden eltűnt.

És ez elég volt számára. Elfogadta a csendet.

**(Fordította: Bende József)**

\* Sylvie Germain (1954) francia író. A fordítás alapjául szolgáló írás: *Le tremble*. In Sylvie Germain: *Les Personnages*. Gallimard, Coll. „L'un et l'autre”, Paris, 2004, 91–96.